

TRAFIKSKADENÄMNDEN

Cirkulärreferat 2-2000

Fråga om omprövning enligt 5 kap. 5 § skadeståndslagen. Väsentligt ändrade förhållanden medförande rätt till omprövning har ansetts föreligga då - efter det att slutlig prövning hade skett – den skadelidandes löneutveckling som oskadad och en minskning i den förtidspension som han som skadad uppbar sammantaget hade förändrats i betydande mån.

I ett yttrande den 10 januari 2000 anförde nämnden följande.

”Frågan om inkomstförlust prövades slutligt i nämnden den 9 juni 1994. Nämndens förslag till ersättning accepterades av såväl PL som bolaget.

1995 återkom PL till bolaget och begärde omprövning av frågan om ersättning för inkomstförlust enligt 5 kap. 5 § skadeståndslagen. Som grund för sin begäran om omprövning åberopade han att hans förtidspension reducerats med anledning av att hans maka fått hel förtidspension. PL yrkade även ersättning för förlust av resultatbonus under tiden den 1 januari 1994 – 30 juni 1995.

Nämnden fann vid sammanträde den 12 maj 1997 i motsats till bolaget att sänkningen av förtidspensionen i princip gav rätt till omprövning enligt 5 kap. 5 § skadeståndslagen men att minskningen av förtidspensionen i sig inte var tillräckligt stor för att det i lagen angivna väsentlighetskravet skulle anses uppfyllt. När det gällde frågan om ersättning för förlust av resultatbonus ansåg nämnden att förutsättningar för rätt till omprövning inte förelåg.

PL har på nytt begärt omprövning enligt 5 kap. 5 § skadeståndslagen. Som stöd för sin begäran har han åberopat vad nämndens råd vid möte den 3 december 1998 uttalade rörande rätt till omprövning. Han har bifogat dels ett löneintyg från Volvo där det anges att han, om han arbetat kvar, skulle haft en årsinkomst på 220 207 kr för 1999 och dels ett intyg om förlorad resultatbonus. PL hävdar att kravet på väsentlighet är väl uppfyllt med hänsyn till att hans faktiska inkomster uppgår till endast 194 856 kr.

Bolaget har vidhållit sin tidigare i ärendet redovisade uppfattning att någon rätt till omprövning enligt 5 kap. 5 § skadeståndslagen inte föreligger. Bolaget uppger att väsentlighetskravet numera får anses uppfyllt men anser inte - eftersom höjningen av inkomsten på hans tjänst hos Volvo har berott på avtalsenliga höjningar och inte några nytillkomna omständigheter – att rätt till omprövning föreligger.

Nämndens bedömning

Av 5 kap. 5 § skadeståndslagen framgår att ersättning för inkomstförlust som utgår i form av livränta kan höjas om de i kapitlet avsedda förhållanden som legat till grund för ersättningens bestämmande väsentligt har ändrats. Som redan nämnts ansåg nämnden i sitt förra yttrande att en icke förutsedd reducering av en på grund av skadan utgående samordningsförmån kan grunda rätt till omprövning. Uppfattningen är i överensstämmelse med Högsta domstolens dom i rättsfallet NJA 1998 s. 807. Enligt nämndens mening kan även icke förutsedda ändringar i den löneutveckling som skulle ha skett för den skadade i oskadat skick grunda rätt till omprövning.

TRAFIKSKADENÄMNDEN

Denna uppfattning är i överensstämmelse med vad nämndens råd uttalat vid möte den 3 december 1998 med anledning av en rapport som utarbetats av en särskild arbetsgrupp inom nämnden. Enligt nämndens mening kan därvid även en sådan skillnad mellan antagen och verklig inkomstförlust som, trots värdesäkringsreglerna för samordningsförmåner och livränta, uppkommit till följd av avtalsenliga löneökningar i den skadades arbete som oskadad ha betydelse för rätten till omprövning enligt 5 kap. 5 § skadeståndslagen.

Frågan är då om det i detta fall har inträffat en förändring av relevanta förhållanden som är att bedöma som väsentlig. Det kan därvid finnas anledning att erinra om vad Högsta domstolen uttalade i nämnda rättsfall: I lagens krav på att ändringen skall vara väsentlig ligger att avtalade livräntor av många skäl inte bör omprövas vid varje förändring av omständighet som påverkat livräntans storlek utan att omprövning bör förbehållas situationer där förhållandena avsevärt förändrats jämfört med vad parterna räknade med när livräntan bestämdes. Vidare bör beaktas att om en ändring inte anses vara väsentlig, ny prövning kan ske efter ytterligare prövning av samordningsförmån eller annan omständighet som avses i 5 kap. 5 § skadeståndslagen, varvid väsentlighetsbedömningen sker med hänsyn till samtliga ändringar som inträffat sedan livräntan senast bestämdes.

Det kan konstateras att PL som oskadad av allt att döma skulle ha varit kvar i samma anställning som tidigare, dvs i enlighet med vad som antogs då uppgörelsen träffades 1994. Den av PL åberopade löneutvecklingen i hans tidigare anställning avser både allmänna lönepåslag och lönepåslag i form av resultatbonus. Det beräknade inkomstunderlaget för PL som oskadad blir då 211 100 kr för 1995, 216 000 kr för 1996, 219 500 kr för 1997, 220 700 kr för 1998 samt 226 800 kr för 1999. Detta innebär att ökningen av förlusterna för åren 1995 – 1999 blir 25 583 kr, 27 811 kr, 29 970 kr, 29 567 kr och 31 944 kr. Förändringen, som för 1999 innebär en ökning från 22 877 kr (dvs. livräntan) till 54.821 kr svarar mot mellan 12 – 14 procent av inkomstunderlagen. Den uppkomna skillnaden mellan inkomstunderlagen och PLs faktiska inkomster som skadad beror delvis på minskningen av hans förtidspension men också på att ersättning för resultatbonus utgått samt att det blivit högre löneökningar än vad som kunde förmodas då uppgörelsen träffades i förening med att värdesäkringsreglerna inte gett full täckning.

Vid en samlad bedömning anser nämnden att de nämnda förhållandena tillsammans ändrats i så hög grad att väsentlighetskravet får anses uppfyllt. Av utredningen framgår inget som tyder på att den uppkomna skillnaden inte skulle vara bestående för den tid som återstår till dess PL uppnår pensionsåldern. Mot bakgrund härav förordar nämnden att han, utöver vad som följer av den tidigare uppgörelsen mellan honom och bolaget, får ersättning för inkomstförlust enligt följande.

25 600 kr för 1995

27 900 kr för 1996

30 000 kr för 1997

29 600 kr för 1998

32 000 kr för 1999 och årligen fram till 65 års ålder”

(Dnr 2161-1999)

TRAFIKSKADENÄMNDEN